

Türkler; Molla Ziyrek, Sinan Paşa, Molla Lütfi; Fahreddin-i-n-i Acem; Hoca Hayreddin; Akbıyık Sultan, Ak Şemseddin gibi ilim, irfan, hikmet ve sanat erbabı; hocalar tutmuş ve yetişmesi i̇ccedil;in būuml;yūuml;k çaba sarfetmiştir.[\[7\]](#) II. Mehmed, Devrinin en būuml;yūuml;k âlimlerinden çok iyi eğitim gōuml;rmūuml;ştūuml;. İlim ve irfan halkasının başında hocaların hepsinden yetkili ve hepsinden cesareti olan Ak Şemseddin vardı. Her mūuml;rşit-mūuml;rit mūuml;nasebetinde olduğu gibi, Ak Şemseddin’in yapmak istediği rūcīc;hî ameliye, mūuml;rîdi kendi kendinin hakikatinden haberdar etmek ve O’nu manevî bir tesir altında değişmiş gōuml;rmekti ve dediği gibi oldu. II. Mehmet ile hocası Ak Şemseddin arasındaki Allah ve insanlık adına girişilmiş bir alış-veriş (terbiye), genç hūuml;kümdara “Bir şaha kul oldum ki cihan âna gedadur” (Gedâ= kul, köle) dedirtmiştir. II. Mehmet, kendini būuml;yūuml;k gōuml;rüp ilahlaşmak tehlikesine karşı manevî zırha būuml;rünmüş bir kahramandı, hükümdarı, hakandı, cihangir bir sultandı, bir kul ve aynı zamanda bir insandı. Tarihte birçok hükümdar kendilerini Tanrı yerine koyup kulluktan çikmişler, sonları da perişan bir vaziyette yok olup gitmişlerdir.

Sultan Murat yorgunu, olaylar onu çok yormuş, yıpratmıştı. Bir tarafta Karamanoğlu İbrahim Bey huzursuzluk çikarıyor, birtarafta Macarlar Türklerin balkanlarda ilerleyişinden rahatsızlık duyuyor, sürekli saldırmak i̇ccedil;in fırsat kolluyorlardı. O esnada būuml;yūuml;k oğlu Alâaddin’de vefat etmişti Sultan Murat çok üzgündü. 12 Haziran 1444’de Macarlarla Edirne-Segedin Antlaşması’nı imzalamıştı. Bu antlaşma, Osmanlı Devleti'nin imzaladığı ilk resmî antlaşmadır. Macarlar İncil, Türkler’de Kur’ân-i Kerim üzerine yemin ederek on yıllık bir barış imzaladı ve tahtı oğlu II. Mehmet'e bırakarak dinlenmek üzere Manisa‘ya çekildi. Bu antlaşmaya gōuml;re: Sırp krallığı yeniden kurulacak, sırlardan Türklerin aldığı topraklar geri verilecek, Buna karşılık Sırplar Türklerle vergi verecekti. Eflak, Türkler vergi vermeye devam edecek ve her iki taraf Tuna’yı geçmeyeceklerdi. Anlaşma 10 yıl geçerli olacaktır. Ancak bu antlaşma II. Murat’ın yerini 12,5 yaşındaki oğlu II. Mehmed'e (Fatih Sultan Mehmet) bırakmasını fırsat bilen Macarlar, “Osmanoğlu deli olmuş, devleti oniki yaşındaki bir çocuğa bıraktı, bunları tepelemek i̇ccedil;in bundan iyi fırsat olmaz„ ve “Müslüman’a verilen yeminin hükmü yoktur” diyerek antlaşmayı ongün sonra bozdular ve Osmanlı topraklarına girdiler. Bunun üzerine Sultan Mehmet babası II. Murat'ı gelip tahta çikması i̇ccedil;in çağırıldı ise de ikna edemedi. Daha sonra tarihe âl olacak şu mektubu yolladı. Bu mektupta şöyle yazıyordu: “Eğer Padişah siz iseniz gelip ordunun başına geçiniz, küffarin hücumunu def etmek i̇ccedil;in gelmek vaciptir, eğer padişah biz isek, emrimize itaat edip ordunun başına geçmek yine vaciptir.!”[\[8\]](#)

Macar kralı Hunyadi Yanos’un öncüüğünü yaptığı büyük bir Haçili ordusu toplanmış, yola koymuş geçtiği kasaba ve köyleri yakıp yıkmış, yerle bir etmiştir. Bunu duyan Sultan Murat, oğlu Sultan Mehmed’in çağrısına uyarak tekrar gelip Osmanlı ordusunun başına geçti. II. Murat 10 Kasım 1444’de Bulgaristan’ın Varna şehri yakınlarının Haçili ordusunu durdurdu. Muharebe başlamadan Sultan Murat, namaz kılmış ve “Yâhi, mü’min kollarını, benim günâhım çokluğundan ötürüküffâr elinde zebun etme, İlâhi, Habîb’in hürmeti içün,

ümmetini Sen sakla ve Sen mansûru muzaffer eyle“[\[9\]](#) diye duâ etmiştir. Bu savaşta Kral Ladislas’ın kellesi kesilerek Sultan Murat’a getirildi. Kral Ladislas’ın yeminle imzaladığı Segedin muâhedenâmesinin orijinal nüshasının geçirildiği mızrağın yanında başka bir mızrakta Ladislas’ın başı teşhîr edilince, Haçlileri’ın dinî hisleri sarsılmış, mâneviyatı bozulmuş ve bozgun başlamıştır.[\[10\]](#) Böyelce Haçili ordusuna çok ağır bir darbe vurulmuş, unutamayacakları bir ders verilmiş oldu. Sultan Murat, bu savaştan sonra Gazi Hünkar ünvanını aldı. Osmanlı tarihinde kendi isteği ile saltanatı bırakan tek Padişah Sultan Murat’dır. O, “Halkın işleri için Hâlik’ın zikrinden uzak kalmak akıl erbâbı indinde makbul değildir“ diyebilen bir padişahtır.[\[11\]](#) Sultan Murat büyük bir zafer olan II. Kosova’dan sonra oğlu II. Mehmed’i Edirne’de Dulkadiroğlu Süleyman Bey’in kızı Sitti Mükrime Hatun’u güzeli bir düğün merasimi yaparak evlendirdi. Sultan Mehmet; Hocası Ak Şemseddin’in nazarında bir şahıs değil, bir semboldü. Hocası Ak Şemseddin ise; Sultan Mehmet için tayin olunmuş bir elçi, bir mürşid-i kâmil, bir gönül insanı idi. Sultan Mehmet, tarihte Bizans’ı zaptetmeye ve bir Türk-İslam imparatorluğunu yeryüzünün örnek devleti olarak kurmağa teşebbüs eden hükümdarları arasında, gâyesinin farkına varabilmiş ilk insandı. Ak Şemseddin II. Mehmet’i adım adım Fethे hazırlıyor ve zaman zaman ona emrediyor ve “cihad’a git bende seninle gelirim” diyordu. Bu emirler Sultan Mehmet’de heyecen yaratıyor ve birgün veziri Mahmut Paşa’ya şöyle diyordu: “Bu Şeyhe hürmetüm sonsuzdur. Yanında heyecanlanırım, ellerim titrer, diğer şeyhlerin ise benim yanımı gelince elleri titrer.” Sultan Mehmed’in yedi yabancı dil bildiği söylenir. Âlim, şâir ve sanatkârları sık sık toplar ve onlarla sohbet etmekten çok hoşlanındı. Sarayı, hatta bütün İstanbul’u bir ilim meclisi haline getirmiş, alimleri toplamıştı. Ulemaya, şuarâya üdebâya bu kadar değer veren ikinci bir hükümdarı tari kitapları kaydetmemiştir. Sultan Mehmed, çok akıllı ve kabiliyetli idi. Cihangırlığı ve harp sanatını çok severdi. Devrinin ilim, felsefe, tarih, edebiyat ve riyaziye ilimlerine sahipti. İtalyan tarihçi Langusto’nun yaptığı tasvirde Sultan Mehmed; ince yüzü, uzunca boylu, hürmetten fazla korku telkin eder; seyrek güler, şiddetli bir ögrenme hırsına sahip ve âlicenap (Cömert, Onurlu, Şerefli)’tır. Daima kendinden emin ve inatçidir. Herşeyi ögrenmek isteyen zeki bir araştırmacı idi. Hakimiyet arzusuyla yanıyordu, çok uyanık bir kimse idi. Soğuğa, sığaşa, açiliğe, susuzluğa ve yorgunluğa çok dayanıklı idi.[\[12\]](#) Murat Edirne’de önce, yerine büyük oğlu II. Mehmed (Fatih) ikinci defa hükümdar oldu (18 Şubat 1451). “Beni seven arkamdan gelsin” diyerek bir arap atına binip Edirne’ye vardı ve tahta çikti.[\[13\]](#) 21 yaşında Osmanlı tahtına oturan genç Padişah yedinci Osmanlı sultanıdır. Rasûullâh (s.a.s.)’in iltifâtına mazhar olmuştur. İstanbul’un fethinden önce Bizans’ın Durumu İstanbul’un fethinden önce; mezhep kavgaları ve ahlâkî bakımdan çöküntü içinde idi. Halkın can güvenliği kalmamış ve Kostantin’in zulmünden bükmişti. Bizans imparatoru,

gümüş gibi kısa bir zamanda tamamlanmıştır. 132 sayısı ise Muhammed isminin ebced hesabı ile sayısal değerini ifade etmekteydi. Bir taraftan toplar kümeleri Sultan Mehmet topların kümelerini izliyordu. Dumlupençe yeni topları tecrübe ediyordu. Geceleri planlar yapıyor, ibadet ediyor, ancak iki saat uyku uyabiliyordu. İlk havan topu bu esnada icad edildi. 73 parçacık; a gemi bir gecede dağları bayırı aşırılarak karadan kızaklar stümlerinde çekilerek Haliçcedil;e indirildi.

[DEVAMI](#) [1] - Bütün yorumlar Osmanlı Tarihi 1.C, S.213, Yılmaz ÖZTUNA [2] - Osmanlıların Manevî Dünyası, Şaban KALAYCI, C,2; S,250 [3] - Büyük Osmanlı Tarihi, C,1;S,516; Hammer [4] - Osmanlıların Manevî Dünyası, C,2; S,228-29,Şaban KALAYCI; Osmanlıya Yön Veren Kastamonular, S,20; İlyas KARA [5] - Osmanlıların Manevî Dünyası, C,2; S,237-38 (Hüma Hatun'un yıkandığı Hamam, gelin hamamı olarak anılmış ve gelin olan kızların; orada yıkamaları adet olmuştur. Halen bu hamam ayaktadır.) [6] - Aynı Eser, C,2; S,235 [7]- Türk Tarihinde Osmanlı Asırları, S,219, Sâmiha AYVERDİ [8] - Osmanlıların Manevî Dünyası, C,2; S, 242-243 [9] - Büyük Osmanlı Tarihi 1.C, S.199, Yılmaz ÖZTUNA [10] - Büyük Osmanlı Tarihi 1.C, S.200, Yılmaz ÖZTUNA [11] - Türk Tarihinde Osmanlı Asırları, S,213, Sâmiha AYVERDİ [12] - Türk Cihân Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi C.2,S.66, Osman TURAN Prof.Dr [13] - Büyük Osmanlı Tarihi, C,1;S,523; Hammer [14] - Doğuştan Gümüşümze Büyük İslam Tarihi, C,1; S,213, Kombassan Şirk.Topluluğu Yay. 1994 [15] - Büyük Osmanlı Tarihi 1.C, S.215, Yılmaz ÖZTUNA, Büyük Osmanlı Tarihi, C,1;S,528; Hammer [16] - Osmanlıların Manevî Dünyası, C,2; S,283

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)